

Daf Panorama

La Yéchiva Ohavei Toratéha sous l'égide de Rav Israel Abib

Complément à l'étude du Daf Hayomi

BABA BATRA 37

לאסוקי שמעתא – סיכום הלכתי על סדר הדף (עם לשון השו"ע במודגש)

ב"ב לו

א. שלשים אילנות. ב. קרקע לזה ואילנות לזה. ג. שייר אילנות או שייר קרקע. ד. רצופים לחזקה ולמקח.

א. שדה אילן שהיו בו שלשים אילנות בתוך בית ג' סאים (שיעור בית סאה חמישים על חמישים אמה) ואכל עשרה בשנה ראשונה ועשרה בשנה שניה ועשרה בשנה שלשית הוחזק בכל והוא שיהיו עשרה שאכל⁴³ מפוזרות בכל הבית ג' סאים ולא הוציאו שאר האילנות פירות (כגון בנות שוח והוא מין תאנים שאין פירותיהם נגמרים עד ג' שנים. מפרשים) אבל אם הוציאו שאר האילנות פירות ולא אכלם לא הוחזק אלא במה שאכל⁴⁴ וכו' (חו"מ קמא, יז).

ב. היו אילנות מחוברים לארץ ומכר הקרקע לאחד והאילנות לאחר והחזיק זה באילנות וזה החזיק בקרקע⁴⁵ ונתכוונו לקנות בקנין חזקה, אמר רב זביד זה קנה אילנות וזה קנה קרקע ורב פפא אמר זה קנה אילנות עם חצי⁴⁶ הקרקע וזה שהחזיק בקרקע קנה חצי הקרקע בלבד וכן הלכה (רטז, יג).

ג. המוכר קרקע ושייר אילנות הרי יש לו חצי הקרקע כולה (ואפילו למ"ד מוכר בעין יפה מוכר) שאילו לא שייר בקרקע היה אומר לו הלוקח עקור אילניך. הגה וי"א⁴⁷ דאין לו אלא הקרקע הצריך לה (רטז, יא). מכר אילנות ושייר קרקע לפניו, מחלוקת ר"ע וחכמים, לר"ע שמוכר בעין יפה מוכר יש ללוקח מקום האילנות על הקרקע שאם ימותו יטע אחרים במקומן ולרבנן אין לו קרקע שמוכר בעין רעה ומשייר לעצמו⁴⁸.

ד. החזיק בשדה האילן שאילנותיו נטועים רצופים ואכל כל האילנות שבה כל ג' שנים אמרי נהרדעי אינה חזקה שאינם ראויים לקיים יותר מעשר לבית סאה אלא לעקרום ולפזרם ולא החזיק כדרך חזקה ורבא אמר ה"ז חזקה וכן הלכה שאפילו הם נטועים בפחות מארבע אמות מזה לזה הוי חזקה (קמא, יח). אבל אם מכרן רצופים אין לו קרקע (רטז, ז) שברצופים לא אמרו הקונה ג' אילנות קנה קרקע שהם עומדים לעקירה. (ורבי זירא העמיד לרבא כר"ש בכרם שנטוע פחות מד"א ולא כחכמים. ועיין רא"ש שרבא דאמר אפילו לרבנן).

⁴³ בגמרא איתא והוא דבאזי באזוזי ופירש"ם והוא דמהני חזקה שיהיו האילנות מפוזרים שאם יהיו כולם בבית סאה אחד ל"ק אלא בית סאה (ובאזי באזוזי מלשון בזיעה). אבל הרמב"ם ושו"ע פירשו בענין אחר כדלהלן (בהוספה אות ב) ולדידהו דין מפוזרים נלמד מדא"ר ישמעאל כנס תבואתו ומסק זיתיו וכו' והדרך שיהיו מפוזרים בכל השדה (באה"ג בשם ה"ה).

⁴⁴ לשון השו"ע: לא הוחזק אלא במה שאכל (כגון שאכל ג' פ' מאותם אילנות וכו' ש"ך ע"ש) בד"א כשאכל הוא מקצת הפירות ובזוזי העם שאר הפירות (כן פירשו דברי הגמ' והוא דבאזי באזוזי לשון ביזה שאז לא הוחזק אלא במה שאכל) אבל אם הניח פירותיהם עליהם הואיל ואכל אילן מכאן ואילן מכאן מכל השדה החזיק בכל השדה אע"פ שלא אסף כל פירותיהם עכ"ל. אבל לרשב"ם בכה"ג אינה חזקה כלל שלא חשב המעצור למחות שרואה שהמחזיק ירא להחזיק כמו בעלים.

⁴⁵ רשב"ם פירש לסוגיא לענין מכירה בקנין חזקה. ותוס' פירשו לענין חזקת ג' שנים ושמעינן מינה נמי לענין קנין חזקה שדינם שוה. ובשו"ע כתבה לשני העניינים כתוס', לענין מכירה (רטז, יג) ולענין חזקת ג' שנים (קמא, יט).

⁴⁶ כן איתא בגמרא ונחלקו בפירושו: רשב"ם פירש דחצי קרקע לאו דוקא אלא הנצרך לאילנות. והרמב"ם ושו"ע דיני מכירה (רטז, יא ויג) כתבו חצי קרקע, ובדיני חזקת ג' שנים (קמא, יט) כתבו קרקע הצריך לאילנות והוא כמלא אורה וסלו חוצה לאילן ועיין מפרשים ושיטה ג' הוא דעת תוס' והרא"ש הובאה ברמ"א ז"ל: ויש חולקין וס"ל דאין לבעל אילנות בקרקע כלום רק אם יבשו יוכל ליטע אחרים תחתיהם (רטז, יג).

⁴⁷ ראב"ד וטור (רמ"א) וכפירש"ם הנ"ל (גר"א) וכיון דשייר קרקע לעצמו שייר טפי ממכר קרקע לאחר.

⁴⁸ ופירש"ם במוכר ב' אילנות מחלוקת אבל ג' אילנות לד"ה יש לו קרקע. ובתוס' פי' דבב' אילנות לד"ה אין לו קרקע ובג' יש לו וכאן מיירי שפירש בהדיא שמשייר הקרקע לעצמו (עי"ש) ונחלקו אם יבשו אם נטעו אחרים במקומם והלכה כר"ע שנטוע (רטז, ט). ובהגה סעיף ו) וכתוס'. ובג' יש לו.

Rav E. Abib

Retrouvez l'ensemble des Daf Panorama sur www.dafhayomi.fr rubrique Résumés

www.dafhayomi.fr - +33 6 14 55 78 08 - Sponsorisez le Daf Panorama - Info@dafhayomi.fr

Refouah Chelema Sarah Bat Kamar

www.ohavei-torateha.com